

Gorjanc – najgloblje brezno na Gorjancih

Tisti, ki me poznate, veste, da sem kot zagrizen raziskovalec za rojstni dan najraje v jami. Tudi letos sem nameraval biti, vendar nihče ni imel časa, saj je bil 24. januar 2022 na ponedeljek. Tako sem se na lep zimski dan odločil, da bom vzel psa Zeusa ter odšel na vrh Gorjancev iskat dihalnike, snega je bilo ravno prav. Odločil sem se, da bova skušala najti Sovino jamo. Na mestu, kjer naj bi bila, nisem opazil nobene luknje. V isti vrtači sva našla luknjo, ki bi mogoče lahko bila Sovina jama. Nadaljevala sva v smeri vzhoda ter v naslednji vrtači našla novo brezno, kjer kamen pade okoli 10 m. Zabeležil sem ju na lidar in nadaljeval z iskanjem. Po približno treh urah hoje sem opazil območje približno 4 m² brez snega. Že na daleč sem dobil občutek, da bo nekaj zanimivega. Hitro sem našel polšno, odstranil nekaj kamnov ter začutil močan prepih. Darilo za rojstni dan je prišlo v zelo lepi obliki.

Že naslednji dan smo se odpravili odpirat vhod v brezno. Po dobrih dveh urah smo odprli toliko, da je kamen že padel v globino, kar nam je dalo še več veselja. Dan potem je sledilo še slabe tri ure širjenja in brezno je bilo pripravljeno za prvi obisk. Z Adamom sva že 28. januarja preverila, kaj se skriva v notranjosti. Pod ozkim vhodom se je odprlo brezno večje dimenzije. Prvo pritrdišče je bilo pod vhodno ožino, naslednje po približno 10 m ter pred 15 m globokim breznom. Nekje na 30 m globine je polica z meliščem, kjer je potrebna previdnost, saj je pod njo približno 20 m vertikale. Po sestopu se po dveh metrih odpre »varna« dvoranica, kjer sva videla nadaljevanje, a sta podor in približno 300 kg težka skala zapirala nadaljevanje. Po mukotrpnem mlatenju skale z macolo se je le-ta vdala ter padla meter nižje ter nama dovolila pogled v nadaljevanje. Videla sva, da potrebujeva več vrvi in se navdušena vrnila na površje.

Že 29. januarja sva se z Adamom lotila razbijanja skale, ki ni in ni hotela pasti v globino, saj se je vsakih nekaj cm zataknila za kak vogalček. Pa je vendar le popustila in padla do dna prehoda, kjer se je zagostila ter omogočila varen prehod v nadaljevanje. Po pritrdišču sva se spustila v naslednje 10 m globoko brezno. Na dnu sva opazila tri možna nadaljevanja, vendar nobeno ni dovoljevalo takojšnjega prehoda, zato sva akcijo zaključila.

Naslednjič se nama je 7. februarja pridružil še Gregor Čuk. Nekoliko smo preopremili vrvi, napeljali vox kabel in se lotili širjenja prehoda. Po nekaj urah pretepanja skal, odbijanju ostrih vogalov, se je le nekako dalo prebiti čez okoli 4 m dolgo ožino. Pod nami se je odprlo stopnjasto brezno, globoko 15 m, ki se je začelo približevati globini 90 m. Upali smo, da bo šlo globlje od trenutno najglobljega brezna Pekel.

Z Gregorjem sva 8. februarja preverila možnost nadaljevanja. Videla sva dve možni poti. Odločila sva se za višjo, saj je obetala lažji prehod. Malo blatnega kopanja in že sem se preko pritrdišča spustil 3 do 4 m v manjšo kamrico. Nadaljevanje je bilo videti zelo zahtevno, razpoka mogoče široka 10 cm in dolga, dokler se je videlo. Kamen je padel nekaj metrov, tudi prepih je bil močan. Čakalo nas je mukotržno delo.

Naslednje tri akcije so bile potrebne za širjenje ožine. Po številnih urah dela ter menjavi akumulatorjev, se je ožina le toliko odprla, da smo se lahko stisnili skozi. Stopnja je bila globoka 3 do 4 m s prostorom za odlaganje materiala, v nadaljevanju pa spet ozek meander. Po dnu se je videla strugica, po kateri ob padavinah verjetno teče voda, večinoma pa bolj mezi. Z Miho Štokarjem sva bila vesela preboja, vendar sva se zavedala, da bo treba še kar nekaj obiskov za napredovanje. Spet smo rabili tri akcije za preboj čez ožino. 28. februarja smo se prebili v majhno kamrico, dovolj veliko za odlaganje materiala. Pred nami je bila nova ožina, dobro je pihalo, pa kamen je na srečo padel v globino. Po nekaj akcijah se nam je uspelo prebiti čez ožino, ki smo jo širili na štirih mestih, da smo lahko napredovali za 10 m. Spet majhna kamrica z dovolj prostora za odlaganje materiala. Nadaljevanje je bilo videti ozko, z ostrimi koralami, a je padec kamna nakazal, da gre brezno v globino čez 110 m.

Na naslednji akciji, 20. marca, se nam je po nekaj urah težkega dela v ozkem prostoru le uspelo prebiti do večjega brezna, pri čemer je bilo treba premagati 10 m ožin. Pod nami se je odprlo 15 m globoko brezno, ki je seglo do globine okoli 120 m. Ožina pred nami ni bila več obetajoča, kamen ni padel nikamor. Z nekaj truda smo jo razširili za Adama. Odprtina je bila široka pod 20 cm, vendar mu je uspelo priti skozi. Videl je nadaljevanje, ko pa je vrgel kamen, smo obnemeli. Kamen je padal in padal, naša izkušena ušesa so slišala 50 m globine. Vesolje veselja, rekord bo. Najgloblje brezno na Gorjancih. Vračanja proti površju so začela postajati vse bolj zahtevna, saj plezanje skozi ožine s prasicami res ni nekaj, kar bi hoteli početi pogosto. Da ne govorim, da je na več mestih blatno, posledično je blatna tudi oprema. Nožni prižemi (pantin) začneta delovati šele po 5 do 10 metrih, tako da je vzpenjanje zelo naporno.

Nadaljevali smo 26. marca. Ožine pred 50 m globokim breznom so terjale kar nekaj časa in truda. Izpraznili smo že skoraj vse akumulatorje, enega pa smo varčevali za opremljanje, če bi se prebili. Veliko smo širili z macolo. K sreči so bile tudi skale bolj mehke. Po dveh krajših ožinah se je odprl prehod do brezna. Opremim, se spustim nekaj metrov, vidim črnino oziroma ne vidim dna. Se spustim še 15 m, naredim novo pritrdišče, vidim polico in nadaljevanje. Spustim se do police, pogledam čez rob v črnino brez dna. Kamen leti vsaj še 20 m. Začelo me je skrbeti, da sploh ne bom prišel do dna, saj vrvi ni bilo več veliko, tudi za akumulator me je začelo skrbeti. Naredim pritrdišče na polici, se spustim nekaj metrov, da dobim čisto vertikalno za novo pritrdišče ter upam, da pridem do dna. Uspelo je, globina okoli 180 m. Prvič smo naleteli na več sige, nekaj slikovitih kapnikov in lepo zasigano celo steno.

Vhodna vertikalna Gorjanca. Foto ADAM LIKAR

Na dnu opazim 0,5 m veliko okostje, verjetno kunino. Nadaljevanje je zasuto s podorom, vendar na steni opazim luknjico v velikosti ping pong žogice. Nekajkrat udarim s kamnom, da se luknja malo razširi, vržem kamen in slišim kako pade vsaj 30 m. Od tu plezanje do izhoda iz jame zahteva že dobri dve uri.

Naslednje štiri akcije smo namenili urejanju vhodne ožine, saj so bile nekatere skale slabo naložene, ter urejanje bypassa Mimoritnika, s katerim smo se izognili 4 m dolgi in zahtevni ožini. Nadaljnji dve akciji smo porabili za ponovno napeljavo vox kabla v vhodnih delih ter širjenje okna na globini 180 m. Dne 28. aprila smo se na Gorjancih prvič spustili pod 200 m, okno je bilo dovolj razširjeno, brezno pa globoko 30 m, s čudovitim jamskim okrasjem. Številni stalaktiti, stalagmiti in stebri res poudarijo mističnost Gorjanca. Na dnu pa dve nadaljevanji: eno gre navpično med ogromnimi jamskimi koralami, kjer kamen pade nekaj metrov; drugo pa bolj poševno z večjim prostorom za ožino ter prepihom. Akcija je trajala že dolgo, ožine so bile zahtevne, zato smo za tisti dan zaključili na globini okoli 210 m.

Na 1. maj se nas je zbralo pet. Poleg naju z Adamom še Gregor Čuk, Gregor Sokolovič in Tommy Kolman. Tokratna akcija je trajala kar 12 ur. Jamo smo znova izmerili, napeljali vox kabel proti dnu, Adam pa jo je fotografiral. Na dnu smo širili ožine. Gregor se je posvetil ozki vertikalni, jaz pa poševni. Čez nekaj časa se je pri meni odprla ožina, napredoval sem za 2 m v manjšo kamrico. Za večjo skalo se je odprlo nadaljevanje. Prva ocena: 8 m globoko brezno. Po približno uri čiščenja je bilo nadaljevanje dosegljivo. Na žalost nismo imeli več vrvi, tako da je spust počakal do naslednjič.

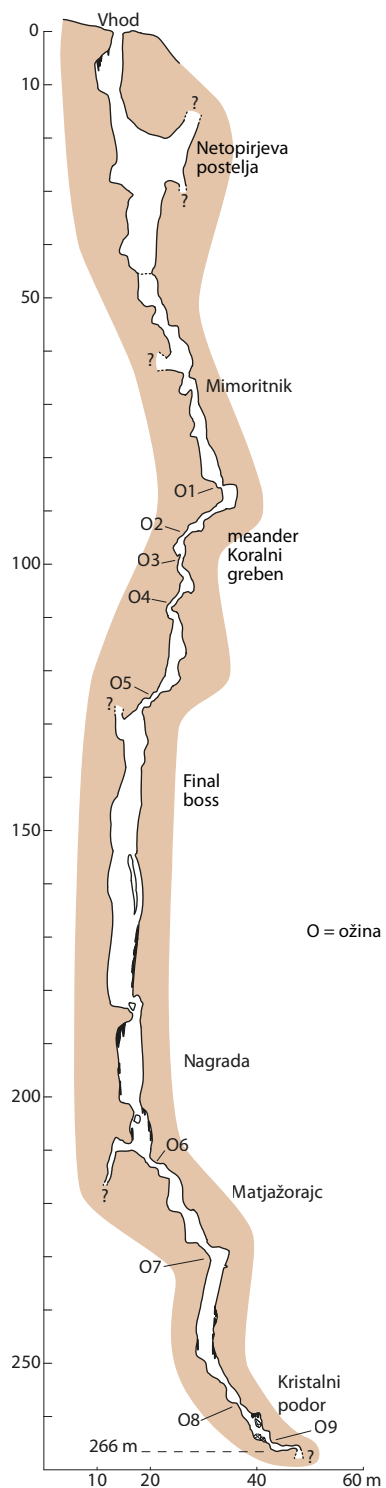

Petinpetdesetmetrsko brezno Final boss. FOTO ADAM LIKAR

Nadaljevanje je dočakalo raziskovalce šele 18. junija, ko smo se trije radovedneži ob pomoči vox spremljevalcev na površju odpravili v neznano črnino. S seboj smo imeli 110 m vrvi. Po prvi 7-metrski stopnji smo brez težav prispeli do manjše ožine, jo razširili in se spustili nadaljnjih 6 m v kamrico, kjer nas še danes čaka sod z zalogami in 50 m vrvi. Tu smo se ustavili, saj nas je pričakala žalost – ožina majhnih dimenzij. Občutki so kmalu postali mešani, ko smo za ožino ocenjevali dimenzije nadaljevanja, ki jih ni bilo – vse je bilo le črno! Kamen je padal in padal, zvok je krasno donel, veselje

Spust v dvorano Nagrada. FOTO ADAM LIKAR

Načrt brezna Gorjanc.

se je večalo in večalo. Kratek odmor, polnjenje energije in malo naporega dela, pa smo ožino premagali en, dva, tri! Grega je ob hitrem pregledu brezna opazil kapnike zelo lepih barv. Približno 8 m visoka zasigana stena z belo sigo me je z Adamom vabila na ogled. Vsi trije smo se znašli na dnu približno 20 m globokega brezna, kjer smo obstali pred podorom. Velik podor na dnu brezna je dajal zelo slab prvi vtis, a se je izkazalo, da je med skalami več kot dovolj prostora za nadaljnjih 7 m spusta. Prišli smo do dna podora, kjer je rov nato vodil vodoravno v ožino, popolnoma ograjeno z velikimi sigastimi koralami po stenah – odličen indikator stalnega prepaha v jami. Tu se je jama nesramno zaprla, zato sem začel odkopavati na dnu. Čas je bil za izhod, tako sem našega vitkega »krta« Adama poslal na ogled. Zrinil se je kakšna 2 m v vodoravno ožino in po nekaj neuspelih metih je kamenček končno padel v globino in letel vsaj 30 m. Gorjanc gre dalje! Ugotovili smo, da Gorjanc ni več šala, saj globina 266 m predstavlja posebne izzive. Odločili smo se, da dodatno razširimo vsaj prvih pet ožin. Po treh akcijah smo uredili prvo in deloma drugo.

Očitno je, da Gorjanc vodi v središče Opatove Gore – dobesedno. Ostaja le vprašanje, kam odteka voda, ki ji sledimo: v Studeno pod Kostanjeviško jamo ali v izvir pri Orehovcu? Samo na en način bomo izvedeli: z nadaljevanjem raziskav, saj ima brezno kar 600 m potencialne globine. Vabljeni tudi drugi, da se nam pridružite!

Poleg raziskovalne ekipe, omenjene v prispevku, so na akcijah sodelovali tudi Žan Štokar, Jurij ter Oton Strgulec, Tomaž Sintič, Aleš Cvelbar ter Aleš Orešar, zunaj na voxu pa še Brane Čuk in Mark Oven.

Gregor Čuk v dvorani Nagrada na globini 215 m. FOTO ADAM LIKAR